



անոր անդամները պիտի հանգստանան մինչև 'ի 25 Հոկտեմբերի այսինքն երկու քուկէս ամսոյ չափ : Այս բարեպատեհ առթիւ , վեհա . թագուհւոյն կողմանէ ըստ սովորութեան , զեղեցիկ գահախօսութիւն մի կարգացունցաւ . յորմէ հետեւեալ նշանաւոր կտորները կը քաղուիք 'ի անդեկութիւն մեր ընթերցողաց :

Մ'ըրբոր և Տեւրթ :

Ժամանակը հասաւ , յորում՝ կրնար պատշաճապէս թողուլ ձեր դժուարին աշխատութեանց գործադրութիւնը հանգստեան միջոցի մը համար , զոր իրաւամբ չահեցար ձեր անդադար ջանիւք :

Յնձաղի սրտիւ կ'մտնենք՝ ձեզ թէ՛ դժբաղդ վէճը , որ իմ կառավարութեան և Ամբիկայի 'հանգանգաց կառավարութեան՝ միջ ծագած էր 'ի պատճառս Ամբիկայացւոյ պահանջից փոստ-անուղղակի փետուր Աւստրալիայի , բոլորեալ կարողութեամբ միջոց դատարանային խնդրոյս մէկ յայտարարութեամբ , որ կատարելապէս համաձայն է իմ տեսութեանս , զոր ծանուցի ձեզ բարձրագոյն թացութեան ժողովարար :

Մեծ գոհունակութիւն ունեցոյ զաշխարհութիւն մի ընկելով Գերմանիոյ կայսեր հետ , որուն նպատակն է եղեանաւոր փախուտականաց փութադարձարար յանձնութիւնը՝ համեմատ տրամադրութեանց 1870ին եղած պայմանագրոյն : 'Եղն յիշակ կարգադրութիւններ հաստատելու վերայ եմ նաև ուրիշ տէրութեանց հետ :

Իմ կառավարութեան նոր միջոցներ 'ի գործ պիտի դնէ պատրաստելու համար աւելի ազդու կարգադրութիւններ , որով կարելի լինի բարձրագոյն ազդեցիկ և գերիշխող առևտուրը Ամբիկայի արեւելեան ծովափերը :

Խընամտայի անդորրութեան և անոր բարձրութեան որ ըստ օրէ աւելնալուն վրայոք կրնամ նպատաւանորոշ կերպիւ խօսիլ ձեզ : Յիշեալ ժողովի և կառավարութեան բարձրագոյն կայսրութեան մը մէջ կը գտնուին :

Մնար բարեւոյ ըսելով ձեզ , կաղաչեմ՝ զձեզ միտնալ ինձ հետ՝ մեր երախտագէտ զգացումները յայտնելու վասն բազում ուղործութեանց Ամենակարողին և սնունդ շարունակութեանը համար աղերսաւորուող լինելու առաջի Աստուծոյ :

ԱՋԳԱՅԻՆ

ԲԱՐԵՍԱՋՈՂ ԼՈՒԿՆԵՐ

Եղիպտոսէն առ միջ գրուած նամակները ազգային խիստ ուրախալի եղելութիւնք կը պարունակեն , որք յիշեալ մեծ վիճակին բարեխնամ Առաջնորդ գերա . տէր Մեսրոպէ Ա . Արքեպիսկոպոսին ազգասիրական գործունեայ և անդուլ աշխատութեանց արդիւնքն են : 'Երբին Սրբազնութիւնը , որ իւր հոգեւոր հօտին որդիական սիրալիր ջերմանադութեանը համապատասխանելու համար , անոր բարեխնամութեան և յառաջող իմութեան վերայ անձնանուէր ջանիւք կը հսկէ ,

եղիպտոսեան իշխանութեանը հետ տարիէ մը աւելի է որ բանակցութեանց մէջ կը գտնուէր 'ի ձեռս բերելոյ համար Եղիպտոս Արքե . անուանեալ ազգային ընդարձակ դեռիւնը , որ 4—5 տարիներէ հետէ 'ի զիպտոսի ազգայնոց անիշխանութեան միջոցին զբաղեցնող հողատէրանց գեախններուն հետ խառնուելով անհետ եղած էր . և Եղիպտոսայք չէին կրնար իրենց կորուսեալ գեախնին տէր լինել և անոր հասոյթը ազգային պիտոյիցը գործածել : 'Եղաց գերա . Մեսրոպէ սրբազանը գիշի բազում և անգաղար աշխատութեանց , վերջապէս յաջողեցաւ՝ վէճի ներքեւ եղած այս կարեւոր գործոյն վճարողիւր այս օրերս 'ի ձեռս բերել . որով յիշեալ ընդարձակ գեախն սահմանները որոշուելով ազգին յանձնուեցաւ պիտոյանաւ որ՝ կորուսեալ օրէն 'ի վեր ուլ որ նոյն գեախնին տէր է եղեր , անոր մէջ թէ՛ սերմաներ է և թէ՛ ոչ . պարտաւոր լինի վճարողոյն որոշած պատարար ապագայ հաստատուել ազգին :

Այս դեռիւնը՝ 'Եղիպտոսի ջերմութեան կազմեալ փոքրիկ կղզիներէն մէկն է , որուն նոյն դեռիւն չափազանց յորդորութեան և աճումն (աճումն) երբեմն կը քրոնի և ուրիշ անգի կը փոխադրուին , երբեմն անոնց մէկ մասը կը մնայ , երբեմն բոլորովին անշարտ կը լինին և շատ անգամ ևս ցրուելով ուրիշ հողերու հետ կը միաւորուին : 'Երբ ազգին վերաբերեալ Եղիպտոս Արքե . կղզին ևս , որ Եղիպտոսի 750,000 քառակուսի կանգուն , ըստ որում իւրաքանչիւր ֆէսաւնը 7500 կանգուն է , հինգ տարի յառաջ 'Եղիպտոսի ջերմութեան աճումն մէն ցրուելով մեծապէս հողերուն հետ միաւորուած էր . և այն ժամանակէ 'ի վեր Եղիպտոսի ազգային վարչութիւնը դատ կը վարէր , բայց չէր կրնար իրեն գէ՛մ ելած մեծամեծ գիտութեանց յաղթել և իւր երկիրը ձեռք բերել , որ զանազան մասանց բաժնուելով , իւրաքանչիւր մասը զացեր միացեր է զբացեաց հողերուն հետ :

Ահա այս ամենագիտութեան ամենակարեւոր գործն է , զոր գերա . Մեսրոպէ աշխարհապետը յաջողեցաւ լինելու , բազմոյս անձամբ եղիպտոսեան տաճարները երթալով ու քանի բերանոյ և գրութեամբ անգաղար ջանիւք աշխատելով . ուստի 'Երբին Սրբազնութիւնը սոյն առթիւ ևս անապաղելով թէ՛ Եղիպտոսայց և թէ՛ ընդհանուր ազգին երախտագիտութեանը վերայ իրաւունք ստացած է , Սրբա . կողմէ , բարձրագոյն խորհրդին բարեխնամ կառավարութիւնն ևս , իւր ազգաբանիւր ընթացքով և իւր հայասէր առատազգութեան զգացմունքով , երախտագիտութեան մեծ իրաւունք ունի Եղիպտոսայց և առաջ սիրելի Առաջնորդին վերայ : Վասնորոյ 'Երբին Սրբազնութիւնը՝ այս հնայեալ ազգային ծանրակշիւ գործոյն յաջող վախճանին լուրը առնելուն պէս , փութացաւ խորհրդին երկրորդ որդւոյն բարձրագոյն առաջնորդին փաշային ներկայանալու , որ Եղիպտոս

սի ընդհանուր Միջեթթիէն , և խոնարհաբար մատուցանոր՝ իւր և Եղիպտոսայց երախտագիտական խորին շնորհակալեքը :

Բարձրագոյն և Զիւսէին փաշան՝ մեծապէս ուրախանալով Եղիպտոսի գերա . Առաջնորդին այս քաղաքավարական և արդարապէս վախճան տալ նաև ուրիշ քանի մի ազգային խորհրդ , որք 'ի կախ մնացած են ժամանակէ մը 'ի վեր :

Եղիպտոսի մեր մեծազոր թղթակիցը հետեւեալ կարեւոր լուրերն ևս կը հաղորդէ մեզ .

'Եղացնի է թէ , կրտէ . ամենայն Հայոց վեհա՝ կաթողիկոսը բարեհաճեցաւ իւր բացարձակ կոնգալով վաւերացնել գերա . Մեսրոպէ Արքեպիսկոպոսին՝ Եղիպտոսի վիճակին առաջնորդութեան բարձր պաշտօնը : Այն ժամանակի մեր ազգային քաղաքական ժողովը փութացաւ որդիական ջերմանալ շնորհակալութեան ուղիւ մի յաղարկել 'Երբին վեհափառ Սրբազնութեանը : Ամենայն Հայոց սրբազնագոյն 'Եղիպտոսեանը 'ի պատասխանի նոյն ուղիւ ձգելով՝ հաճեցաւ հայրաբար՝ օրհնութեան ու քաջալերութեան կոնգալ մի յաղարկել առ յիշեալ ժողովը : Այս որով հետեւ նոյն կոնգալին Եղիպտոսի ընդհանուր ազգին կը վերաբերէր , մեծ հանգիսի կարգացունցաւ վիճակին սուրբ եկեղեցեաց մէջ : Վեհա . կաթողիկոսը նմանօրինակ կոնգալ մի մեր գերապատիւ Առաջնորդ Մեսրոպէ սրբազանին , և ուրիշ երկու կոնգալներ՝ ուրիշ երկու երեւելի եղիպտոսեան ազգայնոց յաղարկած է :

'Եղիպտոսեան է ապագէն , որ մեր քթին տակ եղած Կ . 'Եղիպտոս պատրիարքարանին բազմաթիւ նախնիներ կը գրենք , և ոչ միայն պատասխանելու ժամանակ կուենայ թէ և ինչոյն ամենականեցող շատ քաղաքները կը պահէ . . . մինչեւ Ս . Եղիպտոսեան՝ որ հաղարաւոր միջնորդ ճեպի է , վեհա . կաթողիկոսը կը փութալ հողերու պէս միաւորել և քաջալերել զմեզ իւր հայրախնամ պատասխանները փութացնելով ու քաղցր աչք նայելով 'ի մեզ :

'Եղիպտոսեան ճանապարհորդէ մի թէ՛ ամենայն Հայոց Ս . կաթողիկոսը փառաւոր պնակէ մի կը պատրաստէ եղեր , զոր միտք ունի մեր գերա . Առաջնորդ Մեսրոպէ արքեպիսկոպոսին շնորհելու 'ի վարձատրութեան որ ազգասիրական անձնանուէր ջանիցը : Եթէ այս լուրը ստուգուի , տարակոյս չիւյ թէ Եղիպտոսայց և մեր վեհա . Եղիպտոսին առաջնորդ Սրբազնութիւնն ունեցած որդիական ջերմանալ սէրը ու երախտագիտութիւնը պիտի կրկնապատկուին :

Սուրբ Եղիպտոսի Արքեպիսկոպոսի ամսագրոյն մէջ հետեւեալ կը կարդամք .

Ս . ԳԵՈՐԳԻ ԵԿԵՂԵՑԻ ՍԱՄԱԹԻՈՅ

Կոստանդնուպոլիս մայրաքաղաքի Հայաբնակ թաղոյ մէջ Սամաթիոս նշանաւոր է՝ տեղւոյն մերաշինկոյ ազգ .

ԳԵՐԳՈՐՈՍ և հանցար :

Բանաստեղծին սիրամալ  
յուսկոյն թուի , քոյ ըզծից  
լրումն կայ . . . — ահա՛ տես  
զիւրդը նուազն հոգիւն ,  
խորհրդաւոր և յուշիկ :  
Յայտ գայ ահա երգն անոյշ  
բէկ բէկ 'ի թիւ քնարին .  
— բայց սողակի 'ի ներս անդ  
նուազէ՛ զմարդ հազագին .  
Թաղուկն զսիրտ պաշարէ :  
Եւ ևս ուշիւ ունին դնեմ ,  
ողի իմ թմբիկ երազօր ,  
չիրմայ զրուէր մոտապատ  
բանան . . . անդրէն վիհորուք :  
'ի վեր սպիտակ պատանօր :  
Եւ սիրուէ՛ք մահացած  
մաշկալք 'ի սէր տարփածուայ  
տրտում՝ նոտին առ սևօք  
ստակատեսիլ դամբանայ .  
ունկըն դնեն զարմանօր . . .  
Յետոյ կրկին դարկալք  
հարեալ 'ի յուս զղուխ  
աչկուէք խփին նուաղեալ  
և արտասուայ իրեանց ուլիս ,  
սպասէին . . . օ՛ն միտնալք :

ՆՈՒՆԻ

Զեփեան տնոյ ճեղքալիք  
զգուէ զմարդուն ապ համրոյ ,  
ծաւալանայ յոյն անդ  
հոտ վերթ խնկոյ քաղցրաբոյր ,  
աստեղց դաշտի երգն երկան :  
Խաղայ փառին 'ի ծործոր ,  
ոռնուն ալիք սողակուտ ,  
սուրոյ յընթացն անխաղախ ,  
առնու զերկիւրն զկապոյտ ,  
վճիտ 'ի գէմն թափանցիկ :  
Այլ զի՛ր արտէ՛ ոչ աղղկն  
և ոչ խոն մի յիմ սրտիկ  
այսքան ձեքն ներքաշակ ,  
այսքան զարդուք քաղցրեկիք ,  
ոյք բնութեան են ծնունդք :  
Մոլի 'ի դեղն իմ հոգի  
ընդէ՛ր մերժ զպատկեր . . .  
զիւրդ անտես ինձ առնել  
հրաշատեսիլ այս թատեր ,  
հաստեալ Լին անքիւն :  
Օն անդր ապա , և է՛ր կալ  
քեզ անողք այդպէս յար  
բացեր սիրտ իմ թէ՛ տաղտուկն  
այդքան վաւթով փայտալար :

Զեք ոչ գործողաց՝ ուտել ոչ կարեն ,  
Թէ և ծրիակերք՝ բազում յաշխարհի :  
Սակոյն անջրպետն՝ որ յայն և որ յայն ,  
Հատանէ միջոյ՝ անցեալն ընդ ներկայս ,  
Ապառնին դիւր բաղդ՝ ինչին վճռեցէ ,  
Անով կամ՝ ձախով՝ չըջէլ զառարկայս :  
Կոյր վիճակ մատանց՝ որչափ զեղունակ ,  
Սյնեան և նսեմ՝ իրրե չոր հրեշտակ ,  
Գիտար 'ի լուծումն՝ ծանր խի յորոշումն ,  
Թէ՛ ո՛վ իրական վարձուց ընդունակ :  
Ուրեմն մինչ այսպէս՝ ծանր 'ի ծանր ,  
Յեղեղուկ վիճակ կենայ մեր նմրոյ .  
Ոչինչ հիմնաւոր՝ 'ի սին յայս կենցաղ ,  
Ի ձեռն առօրեայ աղետից փորձոյ :  
Պարձանք 'ի պարձանս՝ հոգովն 'ի դէպ ,  
Առ բազուկ քաջին՝ միջոցին ստէպ ,  
Յերաշխապս կենայ՝ ընդ հոգւոյ չարաց ,  
Յարացոյց անմահ՝ սիրալին 'ի վէպ :  
Ո՛վ Տէր 'ի բարձունս՝ հարիւր քոյն  
Զամս կենայ Հօր մեր և զաջ քորացոյ .  
Սա պէս տո՛ւր հօտի փոքուն բանաւոր ,  
Տիպ խոնարհութեան՝ հոգի համարոյ :  
Սեռն սէր նորին՝ առ մեզ մշտապէս ,  
Զերթ դանուազոտ՝ բրբուռ և նարդոս ,  
Որով խի ոգեաց՝ հէգն տէր Յովհաննէս  
Ա՜հ Տէր ԳԻՒԴՈՐԻՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ



